

УДК 373.21:004.9

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

© Мілаш О. О.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Інформація про автора:

Мілаш Оксана Олександрівна: ORCID: 0000-0002-0999-2582; milash01@ukr.net; кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, провулок Руставелі, 7, м. Харків, 61001, Україна.

Розглянуто поняття та зміст інформатизації дошкільної освіти. Підкреслено, що вона представляє собою процес забезпечення системи дошкільної освіти організаційно-правовими та науково-методичними механізмами використання сучасних інформаційних технологій, орієнтованих на навчання і виховання дітей. Доведено, що інформатизацію дошкільної освіти необхідно розглядати тільки в комплексному аспекті, включаючи також і інформатизацію процесу виховання в сім'ї, й інформатизацію управлінської діяльності. Систематизовано нормативну базу щодо проведення інформатизації в системі дошкільної освіти в Україні, доведено її недосконалість. Визначено пріоритетні цілі та завдання інформатизації дошкільної освіти в Україні. Серед них основними названо такі, як удосконалення нормативного та науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, підвищення ефективності управління дошкільних навчальних закладів, інформаційну інтеграцію освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах із сімейним вихованням.

Ключові слова: освіта, дошкільна освіта, виховання, навчально-виховний процес, інформатизація, науково-методичне забезпечення, правова база, управління, дошкільний навчальний заклад.

Мілаш О.А. «Информатизация дошкольного образования в Украине: организационно-правовые проблемы и перспективы»

Рассмотрено понятие и содержание информатизации дошкольного образования. Подчеркнуто, что она представляет собой процесс обеспечения системы дошкольного образования организационно-правовыми и научно-методическими механизмами использования современных информационных технологий, ориентированных на обучение и воспитание детей. Доказано, что информатизацию дошкольного образования необходимо рассматривать обязательно в комплексном аспекте, включая также и информатизацию процесса воспитания в семье, и информатизацию управленческой деятельности. Систематизировано нормативную базу относительно проведения информатизации в системе дошкольного образования в Украине, доказано ее несовершенство. Определены приоритетные цели и задачи информатизации дошкольного образования в Украине. Среди них основными названы такие, как совершенствование нормативного и научно-методического обеспечения учебно-воспитательного процесса, повышение эффективности управления дошкольными учебными заведениями, информационная интеграция образовательного процесса в дошкольных учебных заведениях с семейным воспитанием.

Ключевые слова: образование, дошкольное образование, воспитание, учебно-воспитательный процесс, информатизация, научно-методическое обеспечение, правовая база, управление, дошкольное учебное заведение.

Milash O. “Preschool education informatization in Ukraine: organizational and legal problems and prospects”

The concept and content of informatization of preschool education are considered. It was emphasized that it is a process of providing pre-school education system of organizational, legal, scientific and methodological mechanisms of modern information technologies, focused on training and education of children. We prove that the informatization of preschool education should be considered in complex aspect, including the computerization process of education in the family, and information management. Systematized the regulatory framework regarding the conduct of information in pre-school education in Ukraine it proved inadequate. Priority goals and objectives of informatization of preschool education in Ukraine, including the priorities identified, such as the improvement of regulatory and scientific and methodological support of the educational process, increase management efficiency by pre-school educational institutions, information integration of the educational process in pre-school education with family education.

Key words: education, early childhood education, educational process, information, scientific and methodological support, legal framework, management, pre-school.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та розвитку інформаційного суспільства поставили перед багатьма країнами світу питання модернізації не лише економіки, а також проведення реформ в освітній сфері. Освіта як складна система організації духовної діяльності людини і суспільства містить унікальні можливості для забезпечення прогресу в усіх сферах розвитку країни в цілому і кожної особистості, зокрема. При цьому дошкільна освіта є значущим елементом системи соціалізації особистості, адже вона сприяє формуванню творчих здібностей людини, її світогляду, культури, моральних якостей. Виходячи із зазначеного, можна твердити, що в сучасному суспільстві об’єктивно зростає роль і значення підвищення ефективності дошкільної освіти, її осучаснення, що передбачає якісні зміни в побудові і функціонуванні окремих підсистем управління, науково-методичного та інформаційно-технічного забезпечення навчально-виховного процесу. У цьому сенсі на особливу увагу заслуговують проблеми впровадження інноваційних підходів і технологій, які б дозволяли максимально наблизити розвиток дошкільної освіти в Україні до кращих світових стандартів. Саме це й обумовлює актуальність обраної теми статті.

Стан наукової розробки проблеми. Питання розвитку системи освіти розглядалися багатьма українськими вченими. Серед них на особливу увагу заслуговують роботи таких науковців, як Д. Дзвінчук, О. Жабенко, Н. Колісниченко, В. Корженко, В. Князев, В. Кремень, С. Крисюк, В. Луговий, Т. Лукіна, В. Лунячек, В. Майборода, С. Майборода, Н. Ракша, Л. Прокопенко, О. Тягушева, В. Шилова. Питання функціонування дошкільної освіти висвітлювали у своїх роботах Л. Артемова, З. Борисова, Е. Вільчковський, Н. Георгян, В. Зінченко, Н. Кирста, Н. Лисенко, А. Пивовар, Т. Поніманська, Д. Струннікова, В. Шандригось та інші дослідники. Між тим, питання інформатизації дошкільної освіти поки не стали предметом уваги українських науковців.

Мета статті – аналіз сучасного стану та визначення основних цілей розвитку системи дошкільної освіти в Україні в умовах інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Як відзначають науковці, на сьогодні ключовим питанням модернізації освіти в Україні є підвищення її якості та приведення у відповідність до світових стандартів, ключовими серед яких адресність, доступність, результативність, сучасність, інноваційність і використання сучасних інформаційних технологій [0, с. 96]. При цьому підкреслюється, що фундаментом системи освіти є саме дошкільна освіта, в рамках якої закладаються основи формування особистості [0, с. 16]. У той же час, увага до цієї складової з боку науковців і практиків-управлінців є, порівняно з середньою та вищою освітою, невисокою. У зв’язку з цим актуальними є проблеми правового та організаційно-методичного забезпечення розвитку дошкільної освіти в Україні, та, зокрема, її такої важливої складової, як інформатизація.

Розглянемо зазначені проблеми докладніше.

І. Правове забезпечення інформатизації дошкільної освіти в Україні. Говорячи про правове забезпечення інформатизації дошкільної освіти в Україні, варто звернути увагу на декілька основних нормативних документів, які регулюють цю сферу. Першим кроком у цьому напрямку стало затвердження Кабінетом Міністрів України Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI століття) [0].

Одним зі стратегічних завдань цієї програми визначалося виведення освіти в Україні на рівень освіти розвинутих країн світу шляхом докорінного реформування її концептуальних, структурних, організаційних засад. Окремий розділ цієї програми було присвячено дошкільній освіті. Так, зокрема, підкреслювалося, що дошкільнє виховання є вихідною ланкою в системі безперервної освіти, становлення і розвитку особистості. Як зазначалося у програмі, дошкільнє виховання необхідно спрямувати на забезпечення пізнавальної активності, творчих і художніх здібностей дітей в ігровій та інших видах дитячої діяльності; виховання культури спілкування; започаткування основ моральної орієнтації в національних і загальнолюдських цінностях. Зазначалося, що дошкільнє виховання повинно ґрунтуватися на засадах родинного виховання, національної культури, сучасних досягнень науки, надбань світового педагогічного досвіду.

У заходах щодо виконання цієї програми було зазначено необхідність розробки в 1993 – 1997 рр. підпрограми «Інформатизація освіти» та Концепцію інформатизації освіти. Однак вони так і не були ухвалені.

Наступним кроком щодо нормативно-правового забезпечення інформатизації дошкільної освіти стало ухвалення Законів України «Про національну програму інформатизації» [0] і «Про концепцію національної програми інформатизації» [0].

Національна програма інформатизації була спрямована на вирішення таких основних завдань:

- формування правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових і методичних передумов розвитку інформатизації;
- застосування та розвиток сучасних інформаційних технологій у відповідних сферах суспільного життя України;
- формування системи національних інформаційних ресурсів; створення загальнодержавної мережі інформаційного забезпечення науки, освіти, культури тощо;
- інтеграція України у світовий інформаційний простір.

При цьому однією із функцій державних органів у рамках цієї програми було визнано інформатизацію науки й освіти.

Основними ж напрямками інформатизації в Україні було визнано:

- організаційно-правове забезпечення інформатизації;
- формування національної інфраструктури інформатизації;
- інформатизацію науки, освіти і культури.

Національна програма інформатизації передбачала виконання низки галузевих і регіональних програм і проектів.

Разом із цим Законом було ухвалено і Концепцію національної програми інформатизації [0]. У ній було визначено, що інформатизація – це сукупність взаємозв'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що мають на меті створити умови для задоволення інформаційних потреб громадян і суспільства завдяки розробці, розвитку й використанню інформаційних систем, мереж, ресурсів та технологій, які базуються на застосуванні сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки.

У Законі було зазначено, що першочергові пріоритети мають надаватися створенню нормативно-правової бази інформатизації, розробленню національних стандартів у галузі інформатизації; формуванню телекомунікаційної інфраструктури, перш за все оптимізації діючої мережі магістралей передачі даних, будівництву нових сучасних каналів, включаючи волоконно-оптичні та супутникові системи зв'язку; формуванню комп'ютерної мережі

освіти, науки та культури як частини загальносвітової мережі інтернет.

Окремий розділ Концепції було присвячено питанню інформатизації освіти. Так, зокрема, стверджувалося, що інформатизація освіти має спрямовуватися на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, вдосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання, що дасть можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Серед них – індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, можливість урахувати психофізіологічні особливості кожної дитини тощо. Результатами інформатизації освіти, відповідно до цієї концепції, мали стати:

- розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості);
- розвиток змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів;
- скорочення терміну та підвищення якості навчання і тренування на всіх рівнях підготовки кадрів;
- інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності;
- удосконалення управління освітою;
- кадрове забезпечення усіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців.

Результатом упровадження цих заходів, за оцінками розробників, мало б стати підвищення якості освіти. Однак цього так і не відбулося.

Між тим, у 2001 р. було ухвалено Закон України «Про дошкільну освіту» [0]. Основними завданнями цього закону було:

- забезпечення необхідних умов функціонування і розвитку системи дошкільної освіти;
- визначення змісту дошкільної освіти;
- визначення органів управління дошкільною освітою та їх повноважень;
- визначення прав та обов'язків учасників навчально-виховного процесу, встановлення відповідальності за порушення законодавства про дошкільну освіту.

Принципами дошкільної освіти визначалося:

- доступність для кожного громадянина освітніх послуг, що надаються системою дошкільної освіти;
- рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань, різнобічного розвитку кожної дитини;
- єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей;
- єдність виховних впливів сім'ї і дошкільного навчального закладу;
- наступність і перспективність між дошкільною та початковою загальною освітою;
- особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини;
- демократизація та гуманізація педагогічного процесу;
- відповідність змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти особливостям розвитку та стану здоров'я дитини дошкільного віку.

У Законі не було жодного слова про інформатизацію навчального процесу в дошкільних закладах. Проте зазначалося, що дошкільний навчальний заклад (ДНЗ) має задовольняти потреби громадян відповідної території у здобутті дошкільної освіти; забезпечувати відповідність рівня дошкільної освіти вимогам Базового компонента дошкільної освіти; сприяти збереженню та зміцненню здоров'я, розумовому, психологічному і фізичному розвитку дітей.

Вагомим кроком на шляху інформатизації освітнього процесу в Україні стало ухвалення Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» [0] та Розпорядження Кабінету Міністрів «Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» [0], які містили положення про впровадження інформаційних технологій у сферу освіти. У Законі констатувалося, що ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно зі світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України.

Було наведено причини відставання, серед яких, зокрема, вказувалося на:

- неефективність використання фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів, спрямованих на інформатизацію;
- недостатній розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери;
- низький рівень упровадження нових методів навчання із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- низький рівень державної підтримки виробництва засобів інформатизації та відповідних програмних засобів;
- нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів [0].

У Законі вказувалося, що розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування є одним із пріоритетних напрямів державної політики.

Серед основних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в Україні, зокрема, називалося:

- прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних ІКТ у всі сфери суспільного життя;
- забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості;
- створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах освіти, науки, культури.

Основними напрямками розвитку інформаційного суспільства в Україні, зокрема, визначалися такі:

- надання кожній людині можливостей для здобуття знань, умінь і навичок із використанням ІКТ під час навчання і виховання;
- створення умов для забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності усіх верств населення, створення системи мотивацій щодо впровадження і використання ІКТ для формування широкого попиту на такі технології в усіх сферах життя суспільства.

Наступним кроком, що сприяв процесу інформатизації системи освіти в Україні, стало ухвалення постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства» [0]. Серед низки інших показників розвитку інформаційного суспільства в ньому було наведено такий, як «рівень застосування інформаційних технологій у закладах освіти». Причому Міністерству освіти і науки, молоді та спорту було дано доручення затвердити в чотиримісячний строк [методику формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства](#). Ця методика була затверджена і, зокрема, в ній зазначалося, що рівень застосування інформаційних технологій у закладах освіти як індикатор на сьогодні потребує детального дослідження за багатьма критеріями, серед яких є й порівняльний аналіз існуючих індикаторів якості освіти та їх зіставлення з аналізом впливу на неї інформаційних технологій [0]. Отже, відповіді, за якими критеріями оцінювати рівень застосування інформаційних технологій у закладах освіти і, зокрема, дошкільної освіти, дано не було.

Ще одним важливим нормативно-правовим документом, що регулює процеси інформатизації закладів освіти, став ухвалений у червні 2013 р. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [0].

У затвердженій цим Указом Стратегії серед основних проблем національної системи освіти в сучасних умовах виділялися такі, як повільне здійснення інформатизації системи освіти, впровадження в навчально-виховний процес ІКТ; низький рівень інформаційного забезпечення навчальних закладів. Виходячи з цього, серед стратегічних напрямів державної політики у сфері освіти визначалася інформатизація освіти, вдосконалення її інформаційно-ресурсного забезпечення.

Серед основних завдань Стратегії виділялося:

- посилення інформаційної підготовки дітей та молоді;
- забезпечення створення умов для розвитку індустрії сучасних засобів навчання (навчально-методичних, електронних, технічних, інформаційно-комунікаційних тощо);
- оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку.

Щодо модернізації змісту освіти в Указі акцентувалося на важливості забезпечення в загальноосвітніх навчальних закладах більш раннього вивчення основ інформатики.

Окремий розділ Стратегії було присвячено питанням інформатизації освіти. Зокрема в ній указувалося, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних ІКТ, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Серед заходів, спрямованих на забезпечення інформатизації освіти, задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, виділялися такі:

- формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі освіти, застосування в навчально-виховному процесі поряд із традиційними засобами ІКТ;
- створення інформаційної системи підтримки освітнього процесу, спрямованої на здійснення її основних функцій (забезпечення навчання, соціалізація, внутрішній контроль за виконанням освітніх стандартів тощо);
- повне забезпечення ДНЗ навчальними комп'ютерними комплексами, а також мультимедійним обладнанням;
- оновлення застарілого парку комп'ютерної техніки;
- створення електронних підручників та енциклопедій навчального призначення;
- поступове забезпечення спеціальних навчальних закладів (груп, класів) корекційними комп'ютерними програмами;
- розвиток мережі електронних бібліотек на всіх рівнях освіти;
- забезпечення навчально-виховного процесу засобами ІКТ, а також доступу навчальних закладів до світових інформаційних ресурсів тощо.

Таким чином, у чинному законодавстві інформатизація освіти визнана одним із пріоритетних державних завдань, невід'ємною складовою процесу інформатизації України. Між тим, процесам інформатизації дошкільної освіти у нормативно-правових документах приділено не багато уваги, а конкретні механізми інформатизації системи дошкільної освіти (СДО) є нормативно неврегульованими.

II. Організаційно-методичне забезпечення. Варто відзначити, що питання впровадження ІКТ в СДО, більшістю сучасних дослідників розглядається, насамперед, у контексті інформатизації окремих ДНЗ та, зокрема, навчання дітей основам інформатики [0].

Якщо описувати процес інформатизації ДНЗ формально, то його можна представити як послідовність переходів освітнього закладу з одного стану технічного забезпечення, який вимірюється, відповідно до оснащення ДНЗ комп'ютерною технікою та підключення до інтернету, в інший. Цей перехід, як правило, вимагає від керівництва ДНЗ спеціальних зусиль, які повинні бути певним чином організовані: це можуть бути разові заходи або програма діяльності.

Відзначимо, що технічне забезпечення, безумовно, є необхідною, але недостатньою основою процесу інформатизації. Як доводить аналіз наукової літератури, рівень інформатизації ДНЗ повинен оцінюватися і за такими показниками, як підвищення ефективності навчально-виховного процесу [0, . с.163], а також за рівнем упровадження в управління ДНЗ сучасних інформаційних технологій [0, с. 48].

При цьому перший показник передбачає, що інформатизація ДНЗ повинна привести до підвищення якості навчання, розвитку загальних навичок використання інформаційних

технологій як вихователів, так і вихованців для підвищення ефективності їх діяльності.

Другий показник передбачає розвиток системи управління ДНЗ в умовах розвитку інформаційного суспільства і активного впровадження ІКТ.

Варто наголосити, що зазначені цілі не враховують двох інших важливих компонентів системи дошкільної освіти. Відзначимо, що в Законі України «Про дошкільну освіту» до системи дошкільної освіти окрім ДНЗ різних типів і форм власності, а також органів управління освітою входять наукові і методичні установи та освіта та виховання в сім'ї [0].

Саме тому не менш важливими цілями інформатизації дошкільної освіти є, по-перше, вдосконалення науково-методичного забезпечення навчання і виховання дітей, а по-друге, забезпечення інформаційної інтеграції навчально-виховного процесу в середовище, в якому зростає дитина поза межами ДНЗ. Отже, важливо говорити не тільки про інформатизацію ДНЗ, а про інформатизацію СДО.

Таким чином, процес інформатизації СДО має носити поетапний (багаторівневий) характер, а його цілі і завдання повинні визначатися особливостями конкретного етапу реалізації. Так, на початковому етапі головною метою має бути залучення до процесу інформатизації абсолютно всіх учасників навчально-виховного процесу, включаючи сім'ю, працівників ДНЗ і безпосередньо дітей. При цьому доцільно спиратися як на чинні нормативно-правові вимоги щодо проведення інформатизації, так і на ситуацію, що склалася в конкретному ДНЗ, інформаційні потреби і ступінь готовності до проведення інформатизації всіх учасників навчально-виховного процесу.

Відзначимо, що на сьогодні поширення набули два основні підходи до проведення інформатизації СДО. Перший – інформатизація СДО відбувається навколо інформатизації окремого ДНЗ, причому останній розглядається як багатофункціональна установа, значна частина роботи якого будується за законами діяльності звичайного підприємства [0, с.389]. У цьому випадку в першу чергу інформатизується фінансово-господарська діяльність: бухгалтерія, матеріально-технічний облік, облік кадрів, потім навчально-виховна діяльність. Такий підхід, на нашу думку, не сприяє створенню повноцінного інформаційного освітнього простору.

Основу іншого підходу становить інформатизація освітньо-виховного процесу, де формування єдиного інформаційного простору СДО здійснюється насамперед через інформатизацію педагогічної діяльності, до якої включено всіх учасників дошкільної освіти [0, с. 161]. Таким чином, успішність процесу інформатизації СДО залежить від низки умов, зокрема:

- зміни нормативно-правового забезпечення навчально-виховного процесу (регламентів, процедур, роботи ДНЗ);
  - готовності і здатності педагогів ефективно працювати в новому інформаційному середовищі і змінюватися відповідно до нових вимог до компетентності працівників освіти;
  - зміни в методах і організаційних формах роботи з дітьми (поширення ІКТ, нових методів і організаційних форм навчальної роботи);
  - забезпечення інтегрованості процесів інформатизації в ДНЗ та процесу інформаційного виховання в сім'ї;
  - упровадження сучасних ІКТ у діяльність органів управління дошкільною освітою.
- Таким чином, основними напрямками інформатизації СДО в Україні можна визнати:
- удосконалення нормативної бази інформатизації;
  - покращання технічного оснащення ДНЗ (кількості комп'ютерів, їх якості, використання сучасних програм, підключення до інтернету тощо);
  - упровадження сучасних ІКТ у дошкільну освіту і виховання;
  - інформатизацію науково-методичного забезпечення дошкільної освіти і виховання;
  - забезпечення інтеграції освіти та виховання в ДНЗ та поза його межами;
  - інформатизацію управлінської діяльності в СДО.

Звернемо увагу, що значним фактором інформатизації є розуміння керівниками установ, педагогами, керівниками ДНЗ, батьками того, що комп'ютер, інтернет, сучасні

ІКТ, методичні розробки – це засоби, які дають ефект лише в тому випадку, якщо вони вписані в дошкільну освіту як елементи загальної системи навчання і виховання. Тоді змінюється зміст і організація навчально-виховного процесу, а також його результати.

Говорячи ж про інформатизацію управлінської діяльності в СДО варто вказати на необхідність забезпечення відкритості процесу управління та залучення до нього якомога ширшого кола учасників навчально-виховного процесу – батьків, громадськість, фахівців, експертів тощо.

При цьому одним найголовнішим напрямком інформатизації СДО є зміна форм і методів навчально-виховного процесу, які застосовуються, зокрема, для викладу нового матеріалу (бібліографічні ресурси, довідники, демонстраційно-енциклопедичні програми, комп'ютерні презентації тощо), для проведення практичних робіт з використанням мультимедіа (навчальні практикуми, приклади тощо), для контролю і перевірки знань (засоби тестування з оцінюванням і контролюючі програми).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інформатизація дошкільної освіти – це процес забезпечення СДО організаційно-правовими та науково-методичними механізмами використання сучасних інформаційних технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання і виховання. Це комплексний, багатоплановий, ресурсомісткий процес, в якому беруть участь і діти, і педагоги, і адміністрація ДНЗ, і органи управління освітою. Вона включає і створення інформаційного освітнього простору СДО; і використання ІКТ у виховно-освітньому процесі в ДНЗ; і проектну науково-методичну діяльність; і інформатизацію процесу виховання в сім'ї, і інформатизацію управлінської діяльності. Інформатизація освіти відкриває педагогам нові можливості для широкого впровадження в педагогічну практику нових методичних розробок, спрямованих на інтенсифікацію та реалізацію інноваційних ідей сучасного виховного і освітнього процесів. Інформатизація освіти дає можливість істотно збагатити, якісно оновити виховно-освітній процес та підвищити його ефективність.

Основними завданнями інформатизації СДО в Україні можна назвати :

- покращання технічного оснащення ДНЗ (кількості комп'ютерів, їх якості, використання сучасних програм, підключення до інтернету тощо) ;
- упровадження сучасних ІКТ у дошкільну освіту і виховання;
- інформатизацію науково-методичного забезпечення дошкільної освіти і виховання;
- забезпечення інтеграції освіти та виховання в ДНЗ та поза його межами;
- інформатизацію управлінської діяльності в СДО.

А найважливішими цілями інформатизації СДО при цьому є:

- підвищення якості навчально-виховного процесу дітей дошкільного віку;
- покращання якості науково-методичної літератури;
- удосконалення управління навчально-виховним процесом;
- інформаційна інтеграція навчально-виховного процесу із середовищем, в якому зростає дитина поза межами ДНЗ.

Реалізація зазначених цілей сприятиме:

- більш повному розкриттю інтелектуальних здібностей кожної дитини;
- індивідуалізації процесу навчання;
- розвитку інформаційної культури всіх учасників навчально-виховного процесу;
- більш якісній діагностиці особистісних якостей дітей на основі використання сучасних методик і програм;
- широкому доступу ДНЗ до довідкових, бібліографічних, архівних та інших матеріалів;
- збільшенню прозорості та відкритості СДО;
- включенню в освітньо-виховний процес усіх зацікавлених осіб;
- підвищенню ефективності управління ДНЗ.

Конкретні правові механізми забезпечення інформатизації дошкільної освіти в Україні будуть розглянуті в подальших дослідженнях.

Список використаних джерел

1. Андреева Т. Т. Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія і практика в умовах вищого навчального закладу : навч. посіб. для студ. ВНЗ / [Т. Т. Андреева та ін.] ; за ред. д-ра пед. наук, проф., зав. каф. педагогіки та методики дошк. освіти С. О. Нікітчиної ; Нац. акад. пед. наук України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди». – К. : Слово, 2014. – 365 с.
2. Богуш А. М. Розвиток особистості дитини дошкільного віку в різних видах діяльності : монографія / [А. М. Богуш та ін.] ; за заг. ред. А. М. Богуш ; Держ. закл. «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського» ; Ін-т дошк. та спец. освіти. – Одеса, 2013. – 235 с.
3. Информационно-коммуникационные технологии в дошкольном образовании / [Т. С. Комарова, И. И. Комарова, А. В. Туликов и др.]. – М. : МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2011. – 128 с.
4. Корсунська Л. М. Інформатизація освіти у Південній Кореї: на шляху до смарт-суспільства / Л. М. Корсунська ; Нац. акад. пед. наук України ; Ін-т обдаров. дитини. – К. : Ін-т обдаров. дитини, 2013. – 39 с.
5. Основи педагогіки : навч.-метод. посіб. для студентів напряму підгот. 6.010102 «Початкова освіта» галузі знань 0101 «Педагогічна освіта» / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка ; [упоряд. Н. В. Бахмат]. – Кам'янець-Подільський : [б. в.], 2014. – 77 с.
6. Пономаренко Т. О. Управління в системі дошкільної освіти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. О. Пономаренко. – Краматорськ : КЕГІ, 2012. – 318 с.
7. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 03 листопада 1993 р. № 896. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
8. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 липня 2001 р. № 2628-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 49. – Ст. 259.
9. Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. № 1134. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
10. Про затвердження Методики формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 06 вересня 2013 р. № 1271. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
11. Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2007 р. № 653-р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
12. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 р. № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 182.
13. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 р. № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 181.
14. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] : указ Президента України від 25 червня 2013 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
15. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки : Закон України від 09 січня 2007 р. № 537-V // ВВР України. – 2007. – № 12. – Ст.102.
16. Сучасний дошкільний заклад: середовище для розвитку : навч.-метод. посіб. / Хмельниц. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ; Каф. теорії і методики дошк. та поч. освіти ; [авт.-упоряд. : М. І. Каратаєва, О. А. Денисова, Л. А. Грицюк]. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2012. – 351 с.

References

1. Andreyeva, TT 2014, *Aktualni problemy doshkilnoyi osvity: teoriya i praktyka v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu*, Natsionalna akademyya pedahohychnykh nauk Ukrayiny, DVNZ Pereyaslav-Khmelnyskoho derzhavnoho pedahohychnoho universytetu imeni Hryhoriya Skovorody, Slovo, Kyiv.
2. Bohush, AM 2013, *Rozvytok osobystosti dytyny doshkilnoho viku v riznykh vydakh diyalnosti*, Derzhavnyy zaklad Pivdenoukrayinskoho natsyonalnoho pedahohychnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho, Instytut doshkylnoyi ta spetsyalnoyi osvity, Bukayev Vadym Viktorovych, Odesa.
3. Komarova, TS, Komarova, II & Tulikov, AV 2011, *Informacionno-kommunikacionnye tehnologii v doshkolnom obrazovanii*, MOZAIKA-SINTEZ, Moskva.
4. Korsunskaya, LM 2013, *Informatyzatsiya osvity u Pivdenniy Koreyi: na shlyakhu do smart-*

suspilstva, Natsionalna akademiya pedahohichnykh nauk Ukrainy, Instytut obdarovanoyi dytyny, Kyiv.

5. Bakhmat, NV 2014, *Osnovy pedahohiky*, Kamyanets-Podilskyi.

6. Ponomarenko, TO 2012, *Upravlinnya v systemi doshkilnoyi osvity*, Kramatorskyi ekonomiko-humanitarnyy instytut, Kramatorsk.

7. Kabinet Ministriv Ukrainy 1993, *Pro Derzhavnu natsionalnu prohramu Osvita (Ukrayina XXI stolittya)*, postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03 lystopada 1993 r., no. 896, <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

8. Verkhovna Rada Ukrainy 2001, 'Pro doshkilnu osvitu', Zakon Ukrainy vid 11 lypnya 2001 r., no. 2628-III, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, no. 49, st. 259.

9. Kabinet Ministriv Ukrainy 2012, *Pro zaprovadzhennya Natsionalnoi systemy indyikatoriv rozvytku informatsiynoho suspilstva*, postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 lystopada 2012 r., no. 1134, <<http://zakon3.rada.gov.ua>>.

10. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy 2013, *Pro zatverdzhennya Metodyky formuvannya indyikatoriv rozvytku informatsiynoho suspilstva*, Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 06 veresnya 2013 r., <<http://zakon3.rada.gov.ua>>.

11. Kabinet Ministriv Ukrainy 2007, *Pro zatverdzhennya planu zakhodiv z vykonannya zavdan, peredbachenykh Zakonom Ukrainy Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiynoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky*, Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 serpnia 2007 r., <<http://zakon3.rada.gov.ua>>.

12. Verkhovna Rada Ukrainy 1998, 'Pro Kontseptsiyu Natsionalnoi prohramy informatyzatsiyi', Zakon Ukrainy vid 4 lyutoho 1998 r., no. 75/98-VR, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, no. 27-28, st. 182.

13. Verkhovna Rada Ukrainy 1998, 'Pro Kontseptsiyu Natsionalnoi prohramy informatyzatsiyi', Zakon Ukrainy vid 4 lyutoho 1998 r., no. 75/98-VR, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, no. 27-28, st. 181.

14. Prezydent Ukrainy 2013, *Pro Natsionalnu stratehiyu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku*, Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25 chervnya 2013 r. <<http://zakon3.rada.gov.ua>>.

15. Verkhovna Rada Ukrainy 2007, 'Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiynoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky', Zakon Ukrainy vid 09 sichnya 2007 roku no. 537-V, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, no. 12, st.102.

16. Karatayeva, MI, Denysova, OA & Hrytsyuk, LA 2012, *Suchasnyy doshkilnyy zaklad: seredovyshe dlya rozvytku*, Khmelnytskyi oblasnyy instytut pislyadyplomnoyi pedahohichnoyi osvity, Abetka, Sysyn OV, Kamyanets-Podilskyi.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2015р.